

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 20 lutego 2023 r.

**Opinia do ustawy o ratyfikacji Umowy między
Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi
o współpracy prawnej w sprawach karnych,
podpisanej w Abu Dhabi dnia 22 września 2022 r.**

(druk nr 917)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem przedłożonej Senatowi ustawy jest wyrażenie przez parlament zgody na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi o współpracy prawnej w sprawach karnych, podpisanej w Abu Dhabi dnia 22 września 2022 r. zwanej dalej „Umową”.

W relacjach Polski ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (dalej zwanymi „ZEA”) brakowało do tej pory umowy regulującej problematykę współpracy prawnej w sprawach karnych.

Współpraca pomiędzy obydwoma krajami prowadzona była dotychczas w oparciu o zasadę wzajemności i przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. Umowa tworzy dla sądów i prokuratur podstawę służącą sprawnemu przekazywaniu i wykonywaniu wniosków o pomoc prawną, ekstradycję oraz przekazywaniu osób skazanych bez konieczności odwoływania się do zasady wzajemności i przepisów procedury karnej.

Umowa jest wzorowana na wiążących Rzeczpospolitą Polską umowach dwustronnych z zakresu współpracy prawnej w sprawach karnych, a także na przepisach umów wielostronnych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, w tym:

– Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonej w Brukseli dnia 29 maja 2000 r.,

– Protokole do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej z dnia 29 maja 2000 r., sporządzonym w Luksemburgu dnia 16 października 2001 r.,

– Europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzonej w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r., wraz z Protokołem dodatkowym do powyższej konwencji, sporządzonym w Strasburgu dnia 15 października 1975 r., i Drugim protokołem dodatkowym do powyższej konwencji, sporządzonym w Strasburgu dnia 17 marca 1978 r.,

– Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzonej w Strasburgu dnia 21 marca 1983 r. (Dz. U. z 1995 r. poz. 279) wraz z Protokołem dodatkowym do Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzonym w Strasburgu dnia 18 grudnia 1997 r.

– Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzonej w Strasburgu dnia 20 kwietnia 1959 r., wraz z Protokołem dodatkowym do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzonym w Strasburgu dnia 17 marca 1978 r., oraz Drugim Protokołem dodatkowym do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzonym w Strasburgu dnia 8 listopada 2001 r.

W kontaktach między organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości obydwu państw pośredniczyć będą organy centralne. Zadania przewidziane w Umowie dla organu centralnego w Polsce będzie realizować Ministerstwo Sprawiedliwości i Prokuratura Krajowa.

Strony będą uprawnione do utrzymywania kontaktów bezpośrednich przy użyciu wszelkich środków i form komunikacji (telefon, e-mail, wideokonferencja). Wnioski będą tłumaczone na języki urzędowe Państw – Stron albo język angielski.

Umowa określa wymogi formalne wniosków (ich formę, treść, załączniki), jak również język ich sporządzania. W wyjątkowych sytuacjach Umowa dopuszcza przekazywanie wniosków także za pośrednictwem Interpolu lub organów centralnych (art. 10 ust. 6, art. 37 ust. 1).

Umowa zawiera szereg przepisów mających na celu uregulowanie kwestii:

- ochrony danych osobowych,
- tranzytu osoby wydanej z Państwa trzeciego,
- zakresu pomocy prawnej (art. 11),

- obligatoryjnych i fakultatywnych podstaw odmowy udzielenia pomocy,
- doręczania dokumentów,
- stawiennictwa osób wezwanych na terytorium państwa–strony,
- pomocy w ustaleniu miejsca przebywania osób lub ustalenia ich tożsamości,
- ponoszenia kosztów wzajemnej pomocy prawnej (art. 24),
- ekstradycji osób ściganych w celu prowadzenia przeciwko nim postępowania karnego albo wykonania orzeczonej wobec nich kary (w art. 25 do art. 40 Umowy), za czyn, który stanowi przestępstwo zgodnie z prawem obu umawiających się stron, jednocześnie zasada wyrażona w art. 29 stanowi, że żadna ze stron nie wydaje własnych obywateli,
- przekazywania osób skazanych w celu odbycia kary pozbawienia wolności na terytorium drugiej strony; warunki przekazania, w tym zgodę skazanego, regulują przepisy art. 44.

Umowa ma stanowić podstawę współpracy również w zakresie ścigania przestępstw finansowych, bez względu na różnice istniejące w przepisach podatkowych, celnych, dewizowych i innych skarbowych obu Państw (art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 27).

Umowa podlega ratyfikacji w trybie art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż jej postanowienia odnoszą się do wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 41 i art. 42 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) oraz spraw należących do materii ustawowej (uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego).

Zgodnie z art. 91 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Umowa będzie stosowana bezpośrednio, mając pierwszeństwo przed ustawami. Jej zawarcie nie będzie wiązało się z koniecznością zmian prawa wewnętrznego.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 72. posiedzeniu w dniu 8 lutego 2023 r. pochodziła z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 2915). Projekt ustawy wpłynął do Sejmu w dniu 4 stycznia 2023 r. i został skierowany do pierwszego czytania w Komisji Spraw Zagranicznych oraz Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Komisje przedstawiły wspólne sprawozdanie (druk sejmowy nr 3006) w dniu 7 lutego 2023 r., w którym wносиły o uchwalenie projektu ustawy bez poprawek.

W dniu 8 lutego 2023 r., Sejm obradując na 72. posiedzeniu, wobec niezgłoszenia poprawek w trakcie drugiego czytania, przystąpił niezwłocznie do trzeciego czytania.

W dniu 8 lutego 2023 r. Sejm uchwalił ustawę przy: 450 głosach za przyjęciem ustawy, przy braku głosów przeciwnych i wstrzymujących się.

III. Uwagi szczegółowe

Opiniowana ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Beata Mandylis

Główny legislator